

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného **T.**, so sídlom v B., proti povinnému **J. J.**, o **vymoženie 541,29 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp.zn. 14 Er 21/2009, o dovolaní povinného proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota zo 4. marca 2010, č.k. 14 Er 21/2009-170, uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. septembra 2010, sp.zn. 12 Co 322/2010 a uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota z 30. mája 2011, č.k. 14 Er 21/2009-226, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. septembra 2010, sp.zn. 12 Co 322/2010 **o d m i e t a**.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konania o dovolaniach povinného proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota zo 4. marca 2010, č.k. 14 Er 21/2009-170 a proti uzneseniu Okresného súdu Rimavská Sobota z 30. mája 2011, č.k. 14 Er 21/2009-226 **z a s t a v u j e**.

Oprávnenému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota uznesením zo 4. marca 2010, č.k. 14 Er 21/2009-170 odvolaniu povinného a námietkam povinného proti exekúcii nevyhovel. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 374 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, § 50 ods. 1 zákona č. 233/1995 Exekučného poriadku a § 580 Občianskeho zákonníka. Odvolaniu a námietkam povinného proti exekúcii nevyhovel z dôvodu, že povinný nepreukázal, že pohľadávka bola spôsobilá na započítanie a že k započítaniu pohľadávky voči povinnému skutočne došlo. Konštatoval, že povinný neuviedol také dôvody, ktoré by zakladali tú skutočnosť, na základe ktorej by jeho námietkam mohol vyhovieť.

Proti tomuto uzneseniu súdu prvého stupňa podal povinný prvé dovolanie, v ktorom namietal zaujatosť konajúcej sudkyne, porušenie základného práva na ochranu súkromia a rodiny a práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky v čl. 47 ods. 2 a čl. 46 ods. 1, 2 a 3, nesprávnosť skutkových zistení a nesprávne právne posúdenie veci. Žiadal, aby dovolací súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa v plnom rozsahu. Zároveň požiadal o ustanovenie advokáta v dovolacom konaní.

Okresný súd Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 5. mája 2010, č.k. 14 Er 21/2009-197 (v poradí prvým), uznesením z 9. decembra 2010, č.k. 14 Er 21/2009-217 (v poradí druhým) a uznesením z 30. mája 2011, č.k. 14 Er 21/2009-226 (v poradí tretím) vyzval povinného, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia doplnil svoje podanie z 26. marca 2010 tak, že uvedie, čoho sa predmetným podaním domáha, pričom poukázal na ustanovenie § 241 ods. 1 O.s.p. Zároveň ho poučil, že dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám alebo zamestnanec, ktorý za neho koná. Právna zástupkyňa povinného Mgr. A. L., advokátka, v poradí prvé uznesenie prevzala 10. mája 2010, povinný v poradí druhé uznesenie prevzal 17. decembra 2010 a v poradí tretie uznesenie povinný prevzal 8. júna 2011.

Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 31. mája 2010, č.k. 14 Er 21/2009-201 žiadosti povinného z 29. marca 2010 o ustanovenie zástupcu z radov advokátov nevyhovel. Mal za to, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva povinným a taktiež mal za to, že nie sú splnené podmienky na oslobodenie povinného od súdnych poplatkov.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. septembra 2010, sp.zn. 12 CoE 322/2010 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil v súlade s § 219 ods. 2 O.s.p., v podrobnostiach poukázal na dôvody uvedené v uznesení súdu prvého stupňa, ktoré si osvojil ako dostatočné, vecne a právne správne.

Uvedené uznesenie krajského súdu napadol povinný druhým dovolaním. Jeho prípustnosť odôvodnil tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). K odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť podľa jeho názoru súdu tým, že

súdy nižších stupňov dospeli k záveru o neexistencii predpokladov pre ustanovenie právneho zástupcu z dôvodu, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva a nie sú splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Navrhol, aby dovolací súd v plnom rozsahu zrušil uznesenie odvolacieho súdu a uznesenie súdu prvého stupňa.

Okresný súd Rimavská Sobota uznesením z 30. mája 2011, č.k. 14 Er 21/2009-226 vyzval povinného, aby v lehote 10 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia doplnil svoje podanie z 26. marca 2010 tak, že uvedie, čoho sa predmetným podaním domáha, pričom poukázal na ustanovenie § 241 ods. 1 O.s.p. a poučil ho o nutnosti zastúpenia advokátom v dovolacom konaní v prípade, ak nemá právnické vzdelanie sám alebo zamestnanec, ktorý za neho koná.

Voči uvedenému uzneseniu podal povinný tretie dovolanie. Jeho prípustnosť odôvodnil tým, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a boli porušené jeho ústavné práva. Navrhol, aby dovolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

Okresný súd Rimavská Sobota, po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky, v písomnom podaní označenom ako „Poučenie“ z 15. augusta 2012 povinnému uložil povinnosť, aby podal žiadosť o ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie z 22. novembra 2010 a 10. júna 2011 v lehote 10 dní odo dňa doručenia poučenia na Centrum právnej pomoci, pričom ho poučil, že v prípade, ak nepožiadala o poskytnutie právnej pomoci, dovolací súd konanie o dovolaní zastaví. Povinný uvedené podanie prevzal 28. augusta 2012.

So zreteľom na potrebu vyriešiť najprv otázku splnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (povinného zastúpenia dovolateľa bez právnického vzdelania v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal dovolací súd najskôr, či je procesne prípustné druhé dovolanie povinného.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, (len) pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie

proti uzneseniu. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, pokiaľ je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie (§ 239 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.). Keďže napadnutým je také uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., nemožno prípustnosť proti nemu smerujúceho dovolania vyvodit' z týchto ustanovení.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., a tiež so zreteľom na námietku dovolateľa sa dovolací súd zaoberal aj tým, či v konaní nedošlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), pokiaľ a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z uvedených procesných väd ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je významné tvrdenie účastníka o tom, že v konaní došlo k vade v zmysle § 237 O.s.p., ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté takouto vadou.

Povinný netvrdil, že by konanie v danej veci bolo postihnuté vadou konania uvedenou v ustanovení § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; existencia takej vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

Pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nesplnení podmienok pre ustanovenie zástupcu z radov advokátov pre dovolacie konanie, dovolací súd poznamenáva, že rozhodnutím o neustanovení zástupcu z radov advokátov povinnému v dovolacom konaní, nebola povinnému odňatá možnosť pred súdom konať. Tento záver opodstatňuje predovšetkým skutočnosť, že Občiansky súdny poriadok dáva odňatie možnosti pred súdom konať výslovne do súvislosti s faktickým procesným postupom súdu, nie s jeho právnym posúdením určitej otázky (vrátane otázky splnenia podmienok pre ustanovenie zástupcu účastníka konania súdom).

Vzhľadom na vyššie uvedené a tiež s prihliadnutím na skutočnosť, že zo spisu nevyplýva, že by súdy dovolateľovi neustanovili zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov, hoci by pre to boli dané procesné predpoklady, dospel dovolací súd k záveru, že postup súdov bol v súlade so zákonom a nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv povinného. Keďže procesná prípustnosť (v poradí druhého) dovolania povinného nevyplýva ani z § 239 ani z § 237 O.s.p., dovolací súd odmietol tento opravný prostriedok dovolateľa ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Pokiaľ ide o prvé dovolanie povinného proti uzneseniu súdu prvého stupňa č.k. 14 Er 21/2009-170 zo 4. marca 2010 a tretie dovolanie povinného proti uzneseniu súdu prvého stupňa z 30. mája 2011, č.k. 14 Er 21/2009-226, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 10a ods. 1, 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia o dovolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov odvolacích rozhoduje Najvyšší súd Slovenskej republiky a o dovolaniach proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako odvolacieho súdu rozhoduje iný senát tohto súdu.

V tomto ustanovení Občianskeho súdneho poriadku je upravená funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu tak, že tento súd je príslušný rozhodovať o dovolaniach vtedy, ak je dovolaním napadané rozhodnutie krajského súdu vydané v odvolacom konaní. Zhodne s tým je podľa § 236 ods. 1 O.s.p. spôsobilým predmetom dovolania len také rozhodnutie súdu, ktorým tento súd rozhodoval v konaní o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa. Uznesenie súdu prvého stupňa č.k. 14 Er 21/2009-170 zo 4. marca 2010, ktorým nevyhovelo

odvolaniu povinného a námietkam povinného proti exekúcii a uznesenie súdu prvého stupňa z 30. mája 2011, č.k. 14 Er 21/2009-226, ktorým bol povinný vyzvaný na odstránenie väd dovolania, však nemožno považovať za rozhodnutia odvolacieho súdu.

Z uvedeného je teda zrejmé, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je funkčne príslušný k rozhodovaniu o dovolaniach, ktorými boli napadnuté uvedené uznesenia okresného súdu, lebo tieto rozhodnutia neboli vydané v odvolacom konaní.

Súd je povinný kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky konania, predovšetkým či patrí vec do právomoci súdu, ak je daná jeho vecná alebo funkčná príslušnosť (§ 103, § 104 O.s.p.). Pokiaľ sa jedná o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

V danom prípade je v občianskom súdnom konaní upravená funkčná príslušnosť na rozhodovanie o dovolaní tak, že jediným príslušným súdom je Najvyšší súd Slovenskej republiky, a pokiaľ nie je príslušný tento súd, nie je iný súd, ktorý by mohol v tejto veci rozhodovať.

Z uvedeného vyplýva, že ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, lebo Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je funkčne príslušný a nie je tu iný príslušný súd, príp. orgán, ktorému by bolo možné vec postúpiť; súd preto konanie zastavil (§ 104 v spojení s § 243c O.s.p.) bez toho, aby mohla byť preskúmaná vecná správnosť napadnutých rozhodnutí.

Dovolateľ z procesného hľadiska zaviniť, že sa dovolacie konania museli zastaviť a vznikla mu povinnosť nahradiť oprávnenému trovy tohto konania. Dovolací súd mu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nebol podaný návrh na rozhodnutie o priznaní ich náhrady (§ 243b ods. 5 veta prvá O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. januára 2013

JUDr. Vladimír Magura v. r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová